

AZ UNIVERZUM KELETKEZÉSÉNEK ABSZURDITÁSA

Az Univerzum keletkezése kvantumfizikai esemény volt a reáltudomány számos ágának egyöntetű megállapítása szerint. A kvantumfizika és formalizmusa, a keletkezés tisztázására törekedve, azonban már igen nagy számú nehézséggel néz szembe - ráadásul a saját módszerei vonatkozásában is számos gondot észlel. A fogalomkészlet a főbb problémák egyike, a mikrofizikai jelenségeket értelmező, a makrofizikából származó szemléleti apparátus nem egyszer nehezen illeszthető rá a szubatomi részecskevilágra – ráadásul a mikrovilág földolgozásához a fogalmaink körének bővülésére is szükség volna immár évtizedek óta a pontosabb megismerés érdekében. Emellett a hasznosítható *terminus technicusok* köre is hiányos, avulóban van, a világkeletkezés vonatkozásában vizsgálandó övezetekkel pedig nem mindig áll összhangban... A *terminus technicusok* köre bővíthető azonban nézetünk szerint, mégha egy szokásosnál profánabb és szélesebb *nómenklátúra* irányába való elmozdulás az eddigi megállapításokat is érinti - és az alábbiakban vállalkozni is szeretnénk erre.

*

ABSZURD: Képtelen, lehetetlen, elhíhetetlen, esztelen, oktalan, összevissza, idétlen, zavaros, nevetséges - sorolhatjuk a szó elsődleges jelentéstartalmait magyarul. *ABSURD: the extremely illogical, the extremely irrational, the stupid, the nonsense* - folytathatjuk kicsit kibővítettebb kifejezéstartalommal angolul ugyanezt. Ám lehetne franciául, németül, spanyolul, olaszul, oroszul sorjáztatni szinte a végtelenségig a jelentéseit ennek a számtalan jelenséget és eseményt jellemző szónak - az eurázsiai és óceániai nyelveken végigívelően egészen a szuahéliig (mert még a szavannavilágban is előjön).

Az ABSZURD, az ABSZURDITÁS, az ABSZURDUM terminusok belső tartalmai felé tekintve föltűnik, hogy a felsoroltak közül egyik sem *monolit* jellegű jelenségeket jelöl elsősorban. Előfordul bár, hogy az abszurdum szóval valami valótlant, valami irreálisat jelölünk, ám ami abszurd vagy abszurd működésű, az valójában a reálisat és az irreálisat, a racionálisat és az irracionálisat, az empirikusat és a spirituálisat egyaránt összeszóheti, vagy szélesebben szemlélve, az anyagit és a szellemit, a valamit és a semmit egyaránt elegyítheti - ráadásul *random* módon és *random* arányban is. Lényegesnek tűnik, hogy a fentiekkel kapcsolatos fejlemény képtelenség, lehetetlenség legyen *valamilyen szempont szerint*, akár egy egyszerű, mindennapi szempont szerint is - vagy minimum értelmetlen, önellentmondásos - az emberi civilizáció ekkor nevez valamit abszurdnak vagy abszurd működésűnek már az ókor óta, és az abszurdum változatos *ontológiai* meghatározásaiban is ezek az ismétlődő elemek, szintén az ókor óta. Külön kiemelnénk, hogy a képtelenségek, a lehetetlenségek karaktere bármiféle lehet, *lehatárolhatósága se térben, se időben, se minőségében, se mennyiségében nincs az abszurdumnak*, az abszurdum semminő végeességét nem ismer amennyiben nem gátolja az övezete vagy valaminő saját jellemzője, se az *ontológiai* elemzés, se a mindennapos észlelés szerint, úgyszintén az ókor óta... Valójában *kritériumok* a felsorolt jellegzetességek - soruk persze még szaporítható számos másodlagos vagy éppen nyolcadlagos jellemzővel - és megvalósulásuk a mindenkori abszurditás alapja (részletesebben minderről a szakirodalomban, alább).

A kvantumfizikában az ABSZURDUM és az abszurd működés nem ismeretlen. Valamikor, Newton fizikájában, Einstein fizikájában *differentia specifica* volt az abszurdum megjelenése, azonnal megmutatta egy elgondolás elhibázottságát, megvalósításra vagy

megvalósulásra való alkalmatlanságát, és megmaradt ez a szerepe a mikrofizikában is a számítási műveletek esetében - noha számos mai mikrofizikus az abszurdum megjelenéseire már egészen más módon gondol mint néhai elődei. A klasszikus fizikai mennyiségek megmért valószínűségeloszlásainak vizsgálata során, vagyis magában az alapvető mikrofizikai eljárásban, ugyanis megvalósulhatatlan abszurdumnak minősülő esetek jelennek meg a szeme előtt, érvényesen és valóságosan, ráadásul nem is egyszer (csupán egyetlen példa: az ok és okozat összefüggése megszűnik). Így aztán az utóbbi évtizedekben a megvalósuló abszurdum eseteivel a részecskefizika már elkezdett aprólékosabban is összeismerkedni, majd részben összebékülni is. A *kvantum-szuperpozícióban*, a *kvantum-összefonódásban* föllelhető különös képtelenségek tudományos fölhasználásba történő befogadása és leleményes kezelése pedig ma már az abszurdum pragmatikus alkalmazásáig is elvezetett (*qubites* számítógép változatai például).

Az ABSZURDUM és a valamilyen szempont szerinti abszurd működés persze messze szélesebben és sokszínűbben van jelen a civilizáció egészében. A mindennapi életben mindannyian észlelünk valóságossá vált abszurdításokat, valaminő szempont szerint abszurdumnak minősülő eseményeket. A kultúra területén korról korra divatos a megtapasztalható abszurdum ábrázolása is. A tudomány területén természetes a tanulmányozása, témája a lélektannak, a filozófiának, de a természettudományok körét tekintve a kvantumfizikán túl homlokráncoltató kutatási tapasztalat a biofizikában, továbbá a biokémiában is - de tulajdonképpen a biológiai tudomány összes ágában jelen van az önellentmondásos jelenségei sokaságával és az életműködések eltérítő, értelmetlen, vagy éppen véletlenszerű eseményei özönével (részletesebben a szakirodalomban, alább).

Akármerre tekintünk, az ABSZURDUM és az abszurd működés az élő és élettelen világ időről időre észlelhető jelensége - és az ezúttal nem részletezendő *nonszensz* elemeivel együtt, ismerős és megszokott része a világmindenségnek. Ám több is ennél nézetünk szerint - amint alább majd szólni is szeretnénk róla. (*Terminus technicus: Absurdum, lat.*)

*

Új fejlemény a kvantumfizikában a SEMMI fogalma felé forduló figyelem. Mostanában több kiváló fizikusban is fölmerült a *Semmi*ből *Teremtődés* föltételezése ugyanis a világegyetem születését illetően. Nem a híres *Creatio Ex Nihilo* tétel teológiai tartalmának korszerűsítése ez persze, és messzemenően nem valaminő isteni erő világtéremtő műveletének modern ecsetelése. Nem teremtésről, hanem *teremtődésről* van szó, a világmindenség szubatomi alapjainak a semmiből való előbukkanásáról, aminek a gondolatával ma már sok részecskefizikus egyetért. A tartalma azonban ennek az elgondolásnak számos sávon megmunkálatlan - noha az alapfölvetés nézetünk szerint erősen megközelíti az igazságot. Mielőtt bővebben szólnánk erről azonban, először is azt érdemes megvizsgálni, vajon mit is jelent részletesebben és pontosabban a *semmi*, amit a civilizációban számos jelentésváltozatban, igen nagy szóródásban, és számtalan szituációban alkalmazunk.

A SEMMI a létező hiányát, vagy a létező ellentétét, vagy még pontosabban a nemlétező eseményeket és jelenségeket jelöli a szótári megközelítés szerint - szintén az angoltól az oroszra át egészen a szuahéliig. A föntinél tágabb tartalmat kibontó filozófiatudomány definícióit is sorolni lehetne: a nyugati gondolkörből az ókori *antropologikus* szemlélet meghatározásaitól a reneszánsz *panteizmuson* át a modern *egzisztencializmusig*, a

japán, indiai, ókinai gondolkorból az archaikus *illúziótantól* egészen a modern *reinkarnációs elméletekig* – ugyanis az eszmetörténet során szinte számtalan, erős gondolati munkával megformált megállapítás született már arról, mennyiféle jellemzője is van annak, amiről azt gondoljuk, nincs. Kvantumfizikai témáról lévén szó, a számos gondolatot indukáló *vákuumteóriákat*, emellett a változatos *éterteorémákat*, a merésznél merészebb *multiverzumelméleteket* volna esetleg érdemes idézni arra, mennyi minden van ott, ahol eddigi szerény sejtésünk szerint semmi sincs. Ám *kritériumokat* a főntebb jelzett sorból már nem választanánk gondolatmenetünkhöz. *A tulajdonság nélküli semmi, a tartalom nélküli semmi*, az igazi semmi érdekel minket ezúttal, ezzel a színezhetetlen és árnyalhatatlan semmi-meghatározással szeretnénk élni.

Megmaradunk a SEMMI iménti meghatározása mellett az alábbi oldalakon akkor is, amikor mindentől elkülönítve jön szóba a semmi, és akkor is, amikor mint része vagy eleme valaminek – és éppen a semmiből születés problémájának pontosabb megvilágítása, emellett a szakmánál szélesebben vett övezetben való érthetősége érdekében. A józan, mindennapi ember számára ugyanis elképesztő gondolat az, miszerint a semmiből akármi is szülessen – a semmit egyszerűen semminek gondolja, amiből soha, sehol, semmi se származhat. Nem kívánjuk fölmagasztalni a komplikált tudományos kérdések tudománytól független közelítéseit - ám a nem szakmai észjárású embernek ezúttal véleményünk szerint egyértelműen igaza van. Minden tiszteletünk a *Semmiből Teremtődés* híveieié, igen nagyra értékeljük a *hawkingos, mlodinowos* alapú elgondolásokat: ám a világmindenség nézetünk szerint egyáltalán nem a semmiből és nem az általuk jelzett módon született meg, inkább egészen másképpen - amint nemsokára rátérünk. (*Terminus technicus: Nihilum, lat.*)

ŐSÁLLAPOT: Ezerféleképpen használatos fogalom ez a civilizációtörténetben. Mi a Planck-korszak tartalmát (tehát a fázisokra osztott ősrobbanás első, változásmentes szakaszát) nevezzük meg vele. Matematikai leírással, de klasszikus fizikai fölfogással, továbbá kvantumfizikai földolgozással közelítve is a Planck-korszak tartalma sokak szerint egyértelműen *abszurdumnak* minősül. Végtelen, hipermagas hőmérséklet, végtelen nyomás, végtelen energiasűrűség, végtelen görbület, csupa szédítően szélsőséges jelenség van jelen ebben az anyag nélküli, időmúlás nélküli, pontszerű állapotban a számítások és elemzések szerint, amit a meghökkenően abszurd jellege miatt senkinek sem egyszerű elfogadnia. Számos kvantumfizikus lehetetlenségnek találja, teljes képtelenségnek ítéli az összes itteni jelenséget a szédítő paramétereivel együtt, akármennyire is ez adódik az ezerszer ellenőrzött számítási műveletekből. A korábban kifejtett *Abszurditás-kritériumok* közül jó néhány érvényes erre az állapotra, akár a matematika megközelítéseire utalunk (rendre matematikai *szingularitáshoz*, nullával való osztáshoz, és egyebekhez érkező) akár a makrofizika vagy a mikrofizika abszurd jellemzőket észlelő (és nem egyszer nagyon megdöbbenő) összegezéseire gondolunk. Persze lehet hiányosnak tekinteni a képet, és lehet később *lényegileg* kibővülőnek, továbbá később *teljes egészében* megváltozóznak is minősíteni éppen. Kvantumos hatásokat beépíteni például nem sikerült eddig igazán eredményesen az őszállapotra vonatkozó leírásokba, noha számos részecskefizikus igen sokat remél ettől - ugyanakkor persze nagy számú mikrofizikus van aki szerint egyáltalán nem vezetne semmiféle *relevanciára* ez, mások szerint pedig már eleve meg sem oldható mindez. Ám akárhogyan is van, az őszállapotnak a csaknem egy évszázada ösztudományosan észlelt abszurd jellege nem csupán az abszurd összkép

megaladására motiválhat vagy az abszurdum érvényének cáfolására ösztönözhet. Hanem az elfogadására is... Mi létező, konkrét, megvalósult világmindenség-részletként gondolunk az őállapot szélsőségeire. Nézetünk szerint az őállapot abszurd volt és a megdöbbentő jellegzetességei mögött abszurd működés áll.

Az ŐSÁLLAPOTRA vonatkozó iménti nézet pontosabb és élesebb megvilágítása érdekében szűkítenünk szükséges immár az abszurd, abszurdítás, abszurdum szavak szerteágazó jelentéstartalmát és INNENTŐL MÁR SZŰKÍTETTEN ALKALMAZNI - és ehhez ezúttal az eszmetörténettől remélhető segítség. Több kiváló filozófus kizárólag *A TERMÉSZETTÖRVÉNYEK SZERINT LEHETETLENSÉGNEK MINŐSÜLŐ ÉS MÉGIS MEGVALÓSULÓ* igen ritka eseményeket és jelenségeket nevezi ugyanis abszurdumoknak - és egyedül csak az eszerinti működéseket minősíti abszurd működéseknek (*gesta absurda, lat.*). Persze korántsem természeti csodákat vagy mesebeli csodás eseményeket ért ezeken akárki ide sorolható gondolkodó is - inkább a világegyetem reguláris működései mellett időnként, néha, ezektől eltérő működési módokat is észlelni vél. *Van természettörvények szerinti működés és van abszurd működés is a világegyetemben: állítja már az ókor óta az ontológia nem is egy művelője. Ami a természettörvényekből következően lehetetlenség, az vagy nincs, vagy amennyiben nagy ritkán mégis van, akkor az abszurdum ami abszurd működésű:* olvasni néha csaknem azonos szöveggel, szintén az ókortól mindmáig, szintén nem is egy szerzőnél, időnként példasorral is illusztrálva. Az iménti *ontológusok* csaknem azonos módon összegezik a makrovilágban és a mikrovilágban általuk egyaránt észlelt abszurd működés megértésének nehézségeit is. Nem lehet belelátni a képtelen térbeli és képtelen időbeli cikázásokkal, mellé a mozzanatok önellentmondásos összezilálásával, valamint az okozat és ok összevissza cserélésével

mozgó mechanizmusába, amiben nincsen megbízható szabályérvényesítés: summázhatjuk a gondolatmenetek ismétlődő elemeit (szakirodalom, alább). Hozzátennénk: a természettudományos értelmező apparátus nem sokat segíthet amikor abszurdummal áll szemben. Az abszurdum nem matematizálható. Az abszurdum egésze vagy szeszélyesen önellentmondásos *immanenciája* nem algoritmizálható. Ám tetten érhető ennek ellenére az abszurd működés - még az őszállapotban is.

Abból, hogy az ŐSÁLLAPOTBAN lehetetlenségnek tekinthető hiperszélsőségek és végtelen értékek vannak jelen a számítások szerint, ugyanis nem csupán a számításban alkalmazott információ részlegességére van mód gondolni - ugyanígy abszurd működésre is (még pontosabban, az *ontológia* szerint a végességet gátmentes szituációban egyáltalán nem ismerő abszurditás érvényességére). Abból, hogy a kolosszális hiperszélsőségek és hiperjelenségek lehetetlenség hogy tér nélküli, idő nélküli, anyag nélküli pontszerűségbe sűrűsödjenek és mégis pontszerűen vannak itt, nem csupán a jelenség ma még megértetlen voltára van mód gondolni - ugyanígy abszurd működésre és az abszurditás érvényességére is. Abból, hogy a kolosszális hiperszélsőségeknek és hiperjelenségeknek tudományosan teljes lehetetlenség az előzménytelensége és mégis előzménytelenül vannak itt, nem csupán semmiből való előpattanásra netán isteni világteremtésre van mód gondolni - ugyanígy abszurd működésre és az abszurditás érvényességére is. Sorolhatnánk tovább, de a különféle hiperjelenségeknek és hiperértékeknek a továbbiak folyamán is kizárólag a *lehetetlenségnek minősülő és mégis megvalósuló* változataira utalhatnánk, azaz abszurd működésre és az abszurditás érvényességére... Aligha a *tulajdonságai*, a forrónál forróbb, hiperértékekkel teli jellemzői miatt nevezhető csupán az őszállapot abszurdnak. Már a létezése, a *megvalósult volta* is abszurdum volt.

Az ŐSÁLLAPOTBAN föllelhető abszurditás intenzitása azonban nem marad állandó. Amikor kezd kialakulni a tér, továbbá a térbeli fizikai hatások lehetősége, akkor a különféle típusú körülményazonosságok, hatásisméltődések, és továbbiak következtében kezdenek kibontakozni a törvényszerűen lefutó folyamatok is - és ez már a rendezettség egyre jellemzőbb megjelenésével jár. Az egyre regulárisabb, egyre szabályérvényesítőbb (és emellett egyre értelmezhetőbb módon szerveződő) övezetben pedig az abszurditás már elkerülhetetlenül elkezd elveszíteni érvényességét és erejét. A világmindenség születése és máig eltartó immár szabályos szisztémájú széttágulása valójában az abszurditás mind szűkebb és szűkebb övezetekbe való visszaszorulását is jelenti. (*Terminus technicus: Primordium, lat.*)

*

A GENEZIS is közhasználatú műszó. Időnként a kvantumfizikában is föltűnik, többek között a Planck-korszakon töprengő tanulmányok szövegében. A kvantumfizikusok túlnyomó többsége a Planck-korszakot azonban egyértelműen eredés és eredet nélkülinek ítéli és vele összefüggésben rendre elutasítja az összes, akár genezisre, akár eredésre, akár eredetre utaló *nómenklatúra* alkalmazását. Mi a kétkedő kevesekkel értünk egyet ezúttal, nézetünk szerint érdemes ujragondolni az őszállapot esetében az *eredés és eredet* együttes problémáját, ezért a genezis műszót az alábbiakban erre alkalmazzuk... Az Univerzum keletkezésének magyarázatára elgondolások és elképzelések végeláthatatlan sokaságát mozgósította már eddig a civilizáció, az eredés és eredet problémakörében azonban mindig megoldatlanul maradt valami. Isteni teremtőerőre történő hivatkozásnál még a hittudomány körében is folyamatosan fölmerül a *Mitől létezik a Teremtő? A Világteremtő Isten honnan van?* kérdéseinek

körüljárása. A filozófiai *Idealizmus* övezetébe sorolt (nem istenelvű és nem anyagelvű) nézeteknél a világmeghatározó szellem vagy szellemisség eredete minimum ugyanekkora probléma. A *Materializmus* övezetébe sorolt világmegközelítések viszont az eredetet illetően maximum az *anyag önmaga oka* axióma rögzítéséig érkeznek el - és sorolhatnánk még a változatos világertelmezések ideillő példáit. Ám túl a teológián és filozófián, a többi tudomány területén sem állunk jobban. A talán legmesszebbre hatolni képes *diszciplinának*, a matematikának, muszáj megállnia az őállapotban jelentkező *szingularitásnál*. A talán legigéretesebb fizikai-matematikai teória, a híres *M-elmélethalmaz* határa jelen állapotában ugyanez. Ám a többi klasszikus fizikai és kvantumfizikai közelítésnél is homály fedi az eredetet vagy *negáció* övezi.

A GENEZIS problémájának vizsgálatakor azonban a világmindenség reguláris működése mellett alighanem a világegyetem irreguláris működésein és irreguláris működésű erőin is érdemes elgondolkodni. Azokon a kísérletekkel is kontrollált különös tényezőkön, létezőkön, *entitásokon*, amelyeknek jelentékeny eseménymódosító, a világ egyes jelenségeit erősen átalakító, a világot nem is egy részletében alaposan átformáló erejük van és mindvégig irregulárisan működnek. Ugyanis létezik a természettudomány szerint is néhány világfformáló *entitás*, aminek a működése irreguláris - és ami ráadásul még értelemmel sem érhető utól. A legközismertebb a *véletlen*, ami az élő és élettelen világ átalakulásaiban meghatározó szerepű évmilliárdok óta. A kvantumfizikában kezdettől fogva bosszantóan ismerős a *véletlen* (rádioaktivitás, atommagbomlás, és sorolhatnánk) az eseménykövető sejtbiológia ugyanakkor megállás nélkül versenyállapotba sodródik vele, a matematika pedig virtuóz rafinériával átítatott valószínűségszámítás révén próbálja meg utólélni - számtalanszor sikertelenül. Hasonlóan értelemidegen és

irreguláris világformáló *entitás* az úgynevezett *spontán variabilitás*, amit az evolúciobiológia üldöz szinte megállás nélkül, vagy a *permutabilitás*, aminek a citológia, a genetika, a molekuláris informatika ered a nyomába - és mellettük még sok más (szakirodalom, alább). Valamennyien fizikai, kémiai, biológiai tényezőkön és tulajdonságokon (továbbá a helyenkénti hiányukon) keresztül valósulnak meg, miközben maguk is módosítják ezeket és újabbakat állítanak elő - és sorolhatnánk sokáig mi mindent művelnek még. A hozzájuk hasonló, szintén irreguláris működésű, értelemmel szintén utól nem érhető, ám az *ontológia* szerint az események menetét az előbukkanásával szintén rendre átalakító *abszurdumnak* ugyanilyen a megjelenési *metódusa*. Szintén fizikai, kémiai, biológiai tényezőkön és tulajdonságokon (továbbá a helyenkénti hiányukon) keresztül valósul meg, szintén módosítja ezeket és újabbakat állít elő - és szintén sorolhatnánk sokáig a műveleteit. Bár lappangóbb, de hasonlóan hatásos és ugyanúgy ősi világformáló *entitás* nem is egy gondolkodó szerint az *abszurdum*, mint a *véletlen*, a *variabilitás*, vagy a *permutabilitás*, noha alaptulajdonságaiban és működésének számos vonásában eltér valamennyitől... Annyit tennénk hozzá a fentiekhez, hogy kétféle jelentéssel alkalmazza az *ontológiai* szakirodalom ebben a problémakörben az abszurdum szót. Egyfelől az abszurd *eseteket* illeti abszurdum névvel, másfelől a világformáló *entitást* nevezi **ABSZURDUMNAK**. Nagy betűvel és dőlt szedéssel utalunk az utóbbira ezután a világosabb elkülönítés érdekében.

A GENEZIS sokszor megvizsgált problémája is világosabbá válhat az iméntiek alapján. A világmindenség genezisének alapja valójában az **ABSZURDUM** volt, az archaikus *entitás*. Az **ABSZURDUM** az *ontológia* szerint ugyanis egyfelől a *semmit* (az igazi semmit) másfelől pedig a *valamit* egyaránt saját részeként érvényesítheti s emiatt akár elkülönülő eredési övezet nélkül is

megjelenhet - amennyiben nincs ami gátolja ebben. Emellett az *ABSZURDUM*, szintén az *ontológia* szerint önmaga előállítására is alkalmas az *abszurd működése miatt* - amennyiben szintén nincs ami gátolja ebben. Ráadásul az *ABSZURDUM* térfüggetlenül, időfüggetlenül, anyagfüggetlenül is végezhet irreguláris műveleteket az *abszurd jellege miatt* úgyszintén az *ontológia* szerint - miközben a világegyetem más irreguláris (és reguláris) erői már nem alkalmasak erre a mindentől elfüggetlenedett működésre. Az *ABSZURDUM* minden olyat megtehet ami abszurd - csaponghat az abszurd volta miatt a világmindenség reguláris működésének megindulása előtt is, csaponghat magában a világmindenségben is, anyagtalanul is, anyaggal is, amíg valaminő változás rendező ereje az uralma alá nem szorítja: állítja egy görög posztulátum, amit nem is egy gondolkodó az ókortól máig időnként elismétel. Az *ABSZURDUMNAK* mindemellett, úgyszintén egy görög posztulátum szerint, akárminő jelleggel, akárminő méretben az *immanens* elemévé válhat akármi - a jelenlegi problémakörnél maradvá például a sűrűség, a nyomás, a görbület, vagy éppen a semmi (az *igazi semmi*)... Böven többet kellene tudnunk és föltárnunk az *ABSZURDUM* jellemzőiről persze. Nehéz az *ABSZURDUMOT* behatóan kiismerni azonban. A filozófián és a bölcsészettudományokon kívül a többi tudományban kutatási kultúrája egyáltalán nincsen, csupán eseti elemzései. Még a definíciói, a típusai, a főbb formái terén is mindannyian rászorulunk az *ontológia* megállapításaira. Megjelenhet *tulajdonság* formájában, máskor mint *működési mód*, megint máskor mint a működés *alapja*, ismét máskor mint *mindezek szövevénye*, és sorolhatnánk még miképpen. Létezésének számos szerző szerint abszurd oka van (*causa absurda, lat.*) és az eddigiekből adódóan a genesisben való jelenléte és a világkeletkezés alapjává válása mögött is abszurd ok áll.

A GENEZISSEL kapcsolatos fönti fölfogáshoz a *Semmiből Teremtődés* föltevésének hívei közel állnak: ám ők egyáltalán nem a jelleg nélküli semmit, az *igazi semmit* saját elemeként érvényesítő *ABSZURDUMBÓL* származtatják a világegyetemet - inkább a jelleggel rendelkező *semmiből*. Egészen tág *kritériumokat* alkalmaznak - instabil *semmiről*, globális *semmiről*, vákuumállapotú *semmiről* szólnak számos más mellett, amiből világosan észrevehető, mennyire nem az *igazi semmiről* van szó. Nem is lehetne beszélni *Semmiből Teremtődésről* persze az *igazi semmi* esetén, mivel ami egyáltalán nincs, abból semmi se származhat. Más kutatók és *Spontán Teremtődés* kialakulását föltételező kvantumfizikusok viszont rendre a világegyetem egyes rendszerjellemzőit ruházzák rá a *semmire*, mivel egyedül ebben az esetben válik összefüggésekre épülő és értelmezhető eseménnyé a világmindenség születése - enélkül a genezis eseménye illogikus érthetlenség, zavaros esztelenség, egyetlen szóval: *abszurdum* volna... Pedig a lényeg éppen ez. Az Univerzum keletkezése *abszurdum* volt. Nem természettörvények lekötése vagy érvényesülése szabta meg az őállapotot és minéműségét, inkább az *abszurd működés*. Ha a korábban többször fölemlített komponensei körében, komponensről komponensre haladva tekintünk végig a *genezisen*, akkor is ugyanezt észlelni - valamennyinek az esetében a *semmit* is saját eleme gyanánt érvényesítő, a végességet gátolatlan szituációban egyáltalán nem ismerő *ABSZURDUM* a meghatározó szerepű.

A GENEZIS fönti fölfogása esetén persze azonnal ismeretelméleti problémához vezet a meghatározó módon számba vett *ABSZURDUM*. *Miért hozott létre hipermagas hőmérsékletet? Miért hozott létre végtelen nyomásértéket? Megismerhető a működése vagy nem?* - a kérdések akár záporozhatnának is az iménti gondolatmenet nyomán. És a mennybéli istentől a gigantikus

világszellemig, a vallástól az ezoterikumon át a misztikáig, valamint a világmindenség megismerhetetlenségének *passzusáig*, mindenki és minden előjöhetne akár a válaszok során... Érdemes a francia felvilágosodás hosszasan és diadalmasan beváló, ám mára már erősen avuló alap gondolatát, az ész *primátusát*, és mellé az *értelem mindenhatóságára* vonatkozó nézeteket ujrágondolnunk a válaszadás előtt. A természettudomány fölismerte, hogy létezik a tág kozmoszban is, a mi szűkebb világunkban is, nem egy is jelenség, aminek a működése értelemmel nem érhető utól, ami se számszerűen, se más módon nem mérhető meg - ugyanakkor viszont nagyon világosan észlelhető, néha az *őszállapot szélsőségeire emlékeztető* szédítő jellemzőiben is megtapasztalható, a változatainak az özene is érzékelhető, s emellett műszaki alkalmazásba is vihető (ilyen a spontán *variabilitás* vagy a *permutabilitás* például) - és mindezeknek egyedül csupán az értelemidegen volta miatt még egyáltalán nem jogos a világ általános megismerhetetlenségéről vagy épp a világkeletkezés misztikumáról szólni. Nézetünk szerint az *ABSZURDUM* sem alkalmas az általános ismeretelméleti *negáció* vagy éppen az *agnoszticizmus* igazolására, noha ellenáll az értelemnek, noha nem számszerűsíthető és nem mérhető. Nem lehet logikával megragadni - és mivel értelmetlenség, emiatt az ész gondos, széleskörű, áttekintő elemzéseivel vagy éppen mozzanatról mozzanatra mozgó analíziseivel sincsen mód a *miértjeire* válaszokat adni: ugyanakkor viszont mód van akár *entitási* minőségében, akár mindennapos szempontok szerinti megvalósulásában szinte végtelen aprólékossággal észlelni, a működéseit megfigyelés alá vonni, a civilizációval arányos méreteiben pedig már ma is a szakmai és mindennapi életünk szolgálatába állítani. Az ész, az *értés*, az észre építő *elemzés* nem minden. A világ valós észlelésének és megismerésének mind a növények, mind az állatok, mind az emberek esetében más megbízható módjai is vannak, mindezek számtalan *evidenciára*

vezettek már a szakirodalom szerint - és nézetünk szerint a genezis abszurduma is a világmindenség értelemidegen *evidenciái* sorából való. (*Terminus technicus: Genesis, lat.*)

*

Az Univerzum keletkezéséről a fönti *terminus technicusok* bevonásával leírottakat lehetetlen kísérleti körülmények között, kísérleti tapasztalatokkal és bizonyítékokkal megerősíteni és nincsen mód műszeres emberi művelettel vagy *mindenestől emberfüggetlen eljárással ellenőrizni őket*. Megerősíteni és bizonyítani (és azt is csupán elméleti úton) egyedül magát az őszállapotban észrevett abszurd szituációt van mód. Lehet, hogy kései korok minden eddigi *enigmát* megoldó racionális összefüggéseket észlelnek majd az őszállapot viszonyaiban, és elérkeznek a genezis észszerű magyarázatához is, ám nem elképzelhetetlen az ellenkezője sem: a genezis abszurd voltának egyáltalán nem jó szívvel és rossz érzésekkel való elfogadása is... Ám legyen bárhogyan is, a világmindenség értelmes rendjének az *egyöntetű* voltát valló meggyőződés ma már alapos átgondolásra, a világegyetem csodálni való észszerűsége és nagyszerű működése iránti áhítat pedig egyre inkább igazolásra szorul - amennyiben jogos még egyáltalán.

[IRODALOMJEGYZÉK: Ld. a könyvben, ISBN 978-963-88609-6-5]